

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΑ ΘΕΜΑΤΑ
ΑΡΧΑΙΑ | Β' ΛΥΚΕΙΟΥ

Εισηγήτρια: Τρίγκα Αγγελική

ΙΣΟΚΡΑΤΟΥΣ 8.95–96

Ο ρήτορας επισημαίνει τις οδυνηρές επιπτώσεις και για τους Σπαρτιάτες της επιδίωξης για ανάληψη ηγεμονικού ρόλου και τονίζει τη φθοροποιό δύναμη της ηγεμονίας.

Μέγιστον δὲ τεκμήριον· οὐ γὰρ μόνον ἡμᾶς ἀλλὰ καὶ τὴν Λακεδαιμονίων πόλιν διέφθειρεν, ὥστε τοῖς εἰθισμένοις ἐπαινεῖν τὰς ἐκείνων ἀρετὰς οὐχ οἷόν τ' ἐστὶν εἰπεῖν τοῦτον τὸν λόγον, ὡς ἡμεῖς μὲν διὰ τὸ δημοκρατεῖσθαι κακῶς ἐχρησάμεθα τοῖς πράγμασιν, εἰ δὲ Λακεδαιμόνιοι ταύτην τὴν δύναμιν παρέλαβον, εὐδαίμονας ἂν καὶ τοὺς ἄλλους καὶ σφᾶς αὐτοὺς ἐποίησαν. πολὺ γὰρ θᾶπτον ἐν ἐκείνοις ἐπεδείξατο τὴν φύσιν τὴν αὐτῆς· τὴν γὰρ πολιτείαν, ἣν ἐν ἑπτακοσίοις ἔτεσιν οὐδεὶς οἶδεν οὐθ' ὑπὸ κινδύνων οὐθ' ὑπὸ συμφορῶν κινηθεῖσαν, ταύτην ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ σαλεῦσαι καὶ λυθῆναι παρὰ μικρὸν ἐποίησεν. ἀντὶ γὰρ τῶν καθεστώτων παρ' αὐτοῖς ἐπιτηδευμάτων τοὺς μὲν ἰδιώτας ἐνέπλησεν ἀδικίας, ῥαθυμίας, ἀνομίας, φιλαργυρίας, τὸ δὲ κοινὸν τῆς πόλεως ὑπεροψίας μὲν τῶν συμμάχων, ἐπιθυμίας δὲ τῶν ἀλλοτρίων, ὀλιγωρίας δὲ τῶν ὄρκων καὶ τῶν συνθηκῶν. τοσοῦτον γὰρ ὑπερεβάλλοντο τοὺς ἡμετέρους τοῖς εἰς τοὺς Ἕλληνας ἀμαρτήμασιν, ὅσον πρὸς τοῖς πρότερον ὑπάρχουσιν σφαγὰς καὶ στάσεις ἐν ταῖς πόλεσιν ἐποίησαν, ἐξ ὧν ἀειμνήστους τὰς ἔχθρας πρὸς ἀλλήλους ἔξουσιν.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ: ἐπιτήδευμα=επάγγελμα, ενασχόληση, ἐμπύμπλημι τινός=γεμίζω, απολαμβάνω, κινεῖμαι=διαταράσσομαι, παρὰ μικρὸν=λίγο ἔλειψε, ῥαθυμία=νωθρότητα, αμέλεια, χαλάρωση, ὀλιγωρία=αδιαφορία

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

- i. Να μεταφράσετε το χωρίο του κειμένου με την έντονη γραφή.
(μονάδες 10)
- ii. Ποιες επιπτώσεις είχε στους Λακεδαιμονίους η άσκηση δεσποτικής πολιτικής εκ μέρους των ηγετών τους και πώς επηρέασε τη σχέση τους με τις υπόλοιπες ελληνικές πόλεις;
(μονάδες 10)
- iii. α. Να παρουσιάσετε τα ρήματα του κειμένου που βρίσκονται σε αόριστο β' και να γράψετε το ίδιο πρόσωπο του αντίθετου αριθμού των υπολοίπων εγκλίσεων του ίδιου χρόνου (να διατηρηθεί η φωνή τους).
(μονάδες 3)
- β. Να αναγνωρίσετε το είδος των ακόλουθων αντωνυμιών και να γράψετε την ίδια πτώση του αντίθετου αριθμού: **ἡμᾶς, ἐκείνων, ταύτην, σφᾶς αὐτούς, αὐτῆς, ἣν, οὐδεὶς**.
(μονάδες 4)
- γ. Να γράψετε τους ζητούμενους γραμματικούς τύπους των ακόλουθων λέξεων:
μέγιστον: αιτιατική πληθυντικού αριθμού συγκριτικού βαθμού στο ίδιο γένος
πράγματα: ίδια πτώση αντίθετου αριθμού
δύναμιν: δοτική πληθυντικού αριθμού
ἔτεσιν: ίδια πτώση αντίθετου αριθμού
ἰδιώτας: γενική ενικού αριθμού
διέφθειρεν: γ' πληθυντικό ευκτικής μέλλοντα μέσης φωνής
κινήθεισαν: απαρέμφατο ίδιου χρόνου και φωνής
σαλεῦσαι: β' ενικό προστακτικής ίδιου χρόνου
ἔξουσιν: γ' ενικό ευκτικής αορίστου ίδιας φωνής

(μονάδες 3)

- iv. α. **“εἰ δὲ Λακεδαιμόνιοι ταύτην τὴν δύναμιν παρέλαβον, εὐδαίμονας ἂν καὶ τοὺς ἄλλους καὶ σφᾶς αὐτοὺς ἐποίησαν”**: Να παρουσιάσετε τα μέρη του υποθετικού αυτού λόγου, να αναγνωρίσετε το είδος του και να επιφέρετε τις απαραίτητες αλλαγές ώστε να δηλώνει το προσδοκώμενο.
- (μονάδες 3)
- β. Να εντοπίσετε και να παρουσιάσετε όλες τις γενικές του κειμένου που λειτουργούν συντακτικώς ως αντικείμενα και να αιτιολογήσετε την ύπαρξη αυτής της πτώσης στο συγκεκριμένο συντακτικό ρόλο.
- (μονάδες 3)
- γ. Να αναγνωρίσετε τη συντακτική λειτουργία των ακόλουθων όρων του κειμένου: **μόνον, τοῖς πράγμασιν, τὴν αὐτῆς, ἀειμνήστους.**

(μονάδες 4)

Ευχές για επιτυχία!

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

i. (ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ)

Η μεγαλύτερη απόδειξη είναι η ακόλουθη: όχι μόνο εμάς αλλά και την πόλη των Λακεδαιμονίων κατέστρεψε. Συνεπώς, όσοι συνηθίζουν να επαινούν τις αρετές εκείνων, δεν μπορούν πια να διατυπώσουν τον εξής ισχυρισμό, ότι τάχα εμείς, επειδή κυβερνούσε ο λαός, διαχειριστήκαμε άσχημα την κατάσταση και ότι, αν οι Σπαρτιάτες κέρδιζαν την κυριαρχία στη θάλασσα, θα έκαναν ευτυχισμένους και τους άλλους και τους εαυτούς τους.

ii. Η δεσποτική πολιτική που άσκησε η ηγεσία της Σπάρτης επέφερε αρχικά σοβαρές ηθικές επιπτώσεις στους Λακεδαιμονίους. Ειδικότερα, άρχισαν να αδικοπραγούν, να απραγμωνούν, να παρανομούν και να επιδιώκουν κέρδη και πλουτισμό. Επίσης, οι πολίτες στο σύνολό τους υιοθέτησαν αλαζονική, υπεροπτική στάση απέναντι στους συμμάχους τους, επιθυμούσαν τα κεκτημένα των άλλων ενώ αδιαφορούσαν για τους όρκους και τους όρους των συνθηκών που είχαν υπογραφεί (*ἀντὶ γὰρ τῶν καθεστῶτων παρ' αὐτοῖς ἐπιτηδευμάτων τοὺς μὲν ιδιώτας ἐνέπλησεν ἀδικίας, ῥαθυμίας, ἀνομίας, φιλαργυρίας, τὸ δὲ κοινὸν τῆς πόλεως ὑπεροψίας μὲν τῶν συμμάχων, ἐπιθυμίας δὲ τῶν ἀλλοτρίων, ὀλιγωρίας δὲ τῶν ὄρκων καὶ τῶν συνθηκῶν*).

Όμως η σπαρτιατική δεσποτική πολιτική επέφερε σοβαρό κλονισμό και στις σχέσεις της Σπάρτης με τις υπόλοιπες ελληνικές πόλεις. Οι Σπαρτιάτες προκάλεσαν σε άλλες ελληνικές πόλεις φοβερότερα δεινά από αυτά που είχαν προκαλέσει οι Αθηναίοι: προέβησαν σε αποτρόπαιες πράξεις αιματοχυσίας σφαγιάζοντας και λεηλατώντας ενώ προκάλεσαν εμφύλιο σπαραγμό σε ελληνικές πόλεις (*τοσοῦτον γὰρ ὑπερεβάλοντο τοὺς ἡμετέρους τοῖς εἰς τοὺς Ἕλληνας ἀμαρτήμασιν, ὅσον πρὸς τοῖς πρότερον ὑπάρχουσιν σφαγὰς καὶ στάσεις ἐν ταῖς πόλεσιν ἐποίησαν*). Η συνέπεια, λοιπόν, τέτοιου είδους ενεργειών δεν θα μπορούσε να είναι άλλη από την ανάπτυξη αέναου μίσους στις πόλεις αυτές απέναντι στους Λακεδαιμονίους (*ἐξ ὧν ἀειμνήστους τὰς ἔχθρας πρὸς ἀλλήλους ἔξουσιν*).

iii. α. παρέλαβον: παραλάβη, παραλάβοι, παραλαβέτω
ὑπερεβάλοντο: υπερβάληται, υπερβάλοιτο, υπερβαλέσθω

β. ἡμᾶς: προσωπική αντωνυμία: ἐμέ
ἐκείνων: δεικτική αντωνυμία: ἐκείνου
ταύτην: δεικτική αντωνυμία: ταύτας
σφᾶς αὐτούς: αυτοπαθητική αντωνυμία: ἐαυτόν
αὐτῆς: αυτοπαθητική αντωνυμία: αὐτῶν & ἐαυτῶν & σφῶν αὐτῶν
ἦν: αναφορική αντωνυμία: ὅς
οὐδείς: αόριστη επιμεριστική αντωνυμία: οὐδένες

γ. μείζονα & μείζω
πράγματι
δυνάμεσι(ν)
ἔτει
ιδιώτου
διαφθεροῖντο
κινηθῆναι
σάλευσον
σχοίη

- iv. α. Υποθετικός λόγος, απλός, στον ευθύ λόγο. Απαρτίζεται από μία υπόθεση: **εἰ δὲ Λακεδαιμόνιοι ταύτην τὴν δύναμιν παρέλαβον** και μία απόδοση: **εὐδαίμονας ἂν καὶ τοὺς ἄλλους καὶ σφᾶς αὐτοὺς ἐποίησαν**
Ο υποθετικός αυτός λόγος δηλώνει το **αντίθετο του πραγματικού** διότι η υπόθεση εισάγεται με τον υποθετικό σύνδεσμο **εἰ** και εκφέρεται με **οριστική ιστορικού χρόνου** (παρέλαβον: αόριστος) και η απόδοση εκφέρεται με δυνητική οριστική ιστορικού χρόνου (ἂν ἐποίησαν: αόριστος).
Προσδοκώμενο: **ἂν** δὲ Λακεδαιμόνιοι ταύτην τὴν δύναμιν **παραλάβωσιν**, εὐδαίμονας καὶ τοὺς ἄλλους καὶ σφᾶς αὐτοὺς **ποιήσουσιν**.
- β. **ἀδικίας, ῥαθυμίας, ἀνομίας, φιλαργυρίας, ὑπεροψίας, ἐπιθυμίας, ὀλιγωρίας**: οι γενικές αυτές λειτουργούν ως αντικείμενα του ρήματος "ἐνέπλησαν" που ανήκει στην κατηγορία των ρημάτων που δηλώνουν πλησμονή. Τα ρήματα πλησμονής δέχονται αντικείμενο σε γενική πτώση.
- γ. μόνον: επιρρηματικός προσδιορισμός του ποσού από το ρήμα "διέφθειρεν"
τοῖς πράγμασιν: αντικείμενο του ρήματος "ἐχρησάμεθα"
τὴν αὐτῆς: ομοιόπτωτος επιθετικός προσδιορισμός στον όρο "τὴν φύσιν"
ἀειμνήστους: κατηγορούμενο του αντικειμένου "τάς ἔχθρας" μέσω του ρήματος "ἔξουσιν" (λειτουργεῖ ως συνδετικό)